
M. Nylenna svarer:

SPRÅKSPALTEN

MAGNE NYLENNA

magne@nylenna.no

Magne Nylenna (f. 1952) er spesialist i samfunnsmedisin og bl.a. redaktør av Medisinsk ordbok og medlem av Gruppe for norsk medisinsk fagspråk.

Det er nok flere enn kollega Herzog som har registrert, og kanskje også irritert seg over, en økende bruk av ordet «doktorskole», ikke minst blant medisinstudentene selv.

Det finnes mange teorier om hvordan skolebegrepet er kommet inn i legeutdanningen. Øivind Larsen peker på et stortingsvedtak 5. april 1940 der det ble bestemt at det medisinske studiet ved Universitetet i Oslo skulle være lukket. Dette innebar et skille fra andre studier ved universitetet, «det ble en skole, en doktorskole» (1). Boken til Det medisinske fakultet i Oslos 200-årsjubileum har rett og slett tittelen *Doktorskole og medisinstudium* (2). Her påpeker Larsen forskjellen mellom en doktorskole, dvs. «en i hovedsak praksisrettet yrkesopplæring» og et medisinstudium der man «samtidig med kunnskapstilegnelsen [skal] lære kritisk refleksjon og å tenke selv» (2). Han påpeker at pendelen har svingt mellom studium og skole gjennom hele fakultetets historie, og han berører også bruken av ordene klasse og skole blant dagens studenter: «Når dette begynte er uklart, men slik var det ikke på 1970-tallet og slett ikke før» (2).

Noen har pekt på muligheten av språklig påvirkning fra amerikanernes Medical Schools. Det er ikke en umulig tanke, selv om det er merkelig om denne påvirkningen så plutselig skulle komme til å prege norsk språkbruk.

Mer sannsynlig er det at overgangen fra videregående skole til det som betegnes som «profesjonsstudiet i medisin» ved norske universiteter i dag, er i ferd med å bli umerkelig. Fullstappede timeplaner, detaljerte læringsmål og stadig mindre selvstendighet gjør naturlig nok også noe med språket. Dagens studenter, som for øvrig ikke lenger kaller seg *medisinstudenter*, men *legestudenter* (3), bruker «skolesekk» og de snakker om time og lærer, akkurat som de gjorde i videregående skole. Kanskje har de lekse også?

Selv erindrer jeg bruken av doktorskole som ironisk i min studietid i 1970-årene. Vi brukte ordet nærmest for å ironisere over den ytre likhet med skoler som hadde fremmøteplikt og timeplaner, samtidig som vi jo visste at det vi var med på, var

annerledes, at det i sin kjerne var et ekte akademisk studium. Slik fikk ordet en dobbeltbetydning som vi var bevisste på. Gjennom noen tiår ser det ut som denne dobbeltbetydningen er blitt borte. At yngre mennesker lar ord få en ny betydning, finnes det mange eksempler på, slik som bjørnetjeneste og krokodilletårer som i dag ofte blir brukt om store tjenester og store tårer, selv om det opprinnelig lå en helt annen betydning i ordene.

Språket både avspeiler og former virkeligheten. På samme måte som helsetjenesten invaderes av næringslivsterminologi, preges universitetene av en tilsvarende utvikling. Kvantitative omtaler dominerer så vel forskning som undervisning («produksjon», «poeng» etc.). Og doktorgradsarbeid er for lengst blitt en formalisert utdanning med obligatorisk undervisning, samtidig som tidligere tiders stipendiater og kandidater er blitt «ph.d.-studenter».

Om legeutdanningen fortsatt skal være et akademisk studium og ikke bli en ren yrkesskole, kan det være god grunn til å bevisstgjøre språkbruken både blant studenter og professorer.

LITTERATUR

1. Larsen Ø. Mangfoldig medisin: Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo 175 år, 1814-1989. Oslo: Universitetet i Oslo, 1989: 30.
www.nb.no/nbsok/nb/60672091f8cb0dd94a09ff795b5c0976?index=1#33
(25.1.2017).
2. Larsen Ø. Doktorskole og medisinstudium. Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo gjennom 200 år (1814 – 2014). Michael 2014; 11: 439 - 42.
3. Gjersvik P. Fra stud.med. til legestudent. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132: 1781. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 22. august 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0122
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.